

Amado Granell, del Niu de les Àligues a l'oblit

Carles Crespo

Fa pocs dies ens llevarem amb la notícia que Amado Granell donarà nom a una estació de metro de la Línia 10 de València. Doncs molt bé. València, que lluny. Amado Granell. Qui nassos és aquest paio?

Doncs fora bromes, Amado Granell i Mesado va ser un heroi de la Segona Guerra Mundial, ni més ni menys va ser l'alliberador de París. Bé, no només ell, però sí que va ser el primer a arribar fins al cor de París, fins a l'Hôtel de la Ville, al capdavant de "la Nueve", la 9a companyia de la 2a Divisió Blindada comandada pel general Philippe Leclerc, en la qual hi havia 2.000 republicans espanyols. Granell va protagonitzar la fotografia del diari *Libération* donant la mà al líder de la resistència, Georges Bidault, que certificava l'alliberament. Va prendre el refugi de Hitler, "el Niu de les Àligues" als Alps bavaresos i va arribar fins al Rhin

Eixa fotografia de la qual he parlat, reproduïda ací damunt, el mostra a ell, però no du el nom de Granell, sinó d'un tal Bronne, no sabem si per equivocació. Seria substituïda en poc temps per altres on eixien altes autoritats militars gal·les escenificant l'alliberament. S'havia de silenciar a Granell, un espanyol. Un

valencià. En opinió de Francesc Bayarri un gran vertebrador del País Valencià. Nascut a Borriana, es casa a València i resideix a Oriola i Alacant.

Granell havia nascut a Borriana el 1898. Va treballar d'electricista a València i després de casar-se es va traslladar a Oriola a començaments dels anys 30 on va fer d'electricista a '*Eléctrica Balaguer*' i després va establir una botiga de material elèctric, radis i bicicletes al carrer '*San Pascual*'. També va ser regidor d'Oriola per '*Izquierda Republicana*' tot i que estava afiliat, o es va afiliar després, al Partit Socialista, essent segon tinent d'alcalde.

A Oriola el va agafar l'inici de la Guerra Civil. Primer va ser membre del Comitè d'Enllaç Antifeixista. El setembre de 1937, després de ser dissolt el comitè, Granell, que havia sigut sergent de la Legió Espanyola als anys vint, es va allistar a Alacant a l'Exèrcit republicà essent destinat al Batalló de Ferro. Va arribar al grau de comandant de la 49a Divisió. Participà en la defensa de Madrid i Castelló. Un cop col·lapsat l'exèrcit republicà arribà a Alacant essent una de les 2.700 persones que van embarcar en el mercant Stanbrook cap a Orà, "el valencià, quasi alacantí, Orà", on va ingressar en un camp de concentració (potser Djelfa) abans de ser alliberat i allistar-se en la Legió Estrangera Francesa.

Després de la Guerra va fer d'intermediari entre monàrquics i republicans en un pla anglo-americà per posar a Joan de Borbó com a cap d'Estat a Espanya. Les converses, dutes a terme al iot '*Azor*', no arribaren a bon port i decidí abandonar les intrigues de la vida política posant un restaurant a París, '*Los Amigos*'.

El 1952 va poder regressar a Espanya passant per Barcelona, Madrid i Saragossa abans d'arribar a València. El 1969 es trasllada amb la seua segona parella, Marcelina Gaubeca, a Alacant on obren una botiga d'electrodomèstics a l'Avinguda Poeta Zorrila. Amado morí en un accident automobilístic a Sueca quan tornava de València d'arreglar la documentació al consolat francès per a cobrar la pensió com a veterà de guerra gal. Tenia 73 anys.

Aquesta era la botiga que Granell va muntar al carrer *Poeta Zorrilla*, cantonada amb carrer '*Jazmín*' d'Alacant. Hi ha biografies que diuen que es deia "*Radio Colón*". Així es deia la que va posar a València anys abans. Podria haver reproduït el nom, però no està clar.

Empès pel desig de saber com es deia la botiga, ja que la informació és contradictòria, vaig passar unes hores al carrer Poeta Zorrilla preguntant la gent sobre Amado Granell i sobre la botiga d'electrodomèstics que havia muntat, mostrant la foto ací reproduïda. La meua sorpresa és que ningú, ni la gent major, molts d'ells encara valencianoparlants, no sabien qui era Amado Granell ni recordaven la botiga: "*ací el que havia era un taller de màquines de cosir*". Res a retreure, jo vaig nàixer tres carrers per damunt, al carrer Bergez, i mon pare recordava vagament la botiga però res no sabia de Granell.

Un poc frustrat baixo fins a Palmeretes (plaça Castelló) on casualment trobe tres membres de Memòria Històrica d'Alacant que inspeccionen les obres d'arranjament del Refugi Antiaeri R36, el qual obrirà les seues portes pròximament. Coneixen el personatge, per descomptat, però només un d'ells em parla de la botiga on diu que voldrien posar una placa commemorativa en el seu record, encara que no sap el nom que tenia el local. No obstant, em posa en contacte amb una dona que pren un refresc en una terrassa propera, membre de l'activa Associació de Veïns de Carolines Baixes Les Palmeretes.

Oh, sorpresa, no és qualsevol, una persona amb una rica història a la seua esquena. Neta de Martínez Barrios, primer president de la República a l'exili, de

pare militar amb un llarg historial de servei a l'Àfrica. Una dona que arribà als 70 a Alacant, però que em va donar un nom: 'Kolster'. – "Kolster? Què no és el nom d'una marca de televisors?" – "Sí, sí, se llamaba Kolster, seguro". La seua vídua va mantindre el negoci un temps i es va quedar en aquell barri de Carolines (Baixes) que els havia acollit, em diu. Ara fa un temps que no la veu, no sap que ha sigut d'ella.

Malauradament Amado Granell és un personatge poc conegut a Alacant. Si bé és cert que, com apuntava un conegut, va passar molt poc temps a Alacant com per deixar empremta, considere que és un personatge que bé mereix un reconeixement i que la gent sàpiga que va tindre un veí que va ser un heroi de Guerra contra el nazisme. Gent com Miguel Ángel Pérez Oca, els col·laboradors d'Alicantepedia, Alicante Vivo o la Comissió Cívica per a la Recuperació de la Memòria Històrica, entre altres, mantenen viu el seu nom.

El 2016 el govern del tripartit d'Alacant li volgué dedicar un carrer que li va ser llevat en poc temps pel PP i Ciutadans. El militar espanyol anava a substituir en la llista de carrers a Enrique Madrid, però al final aqueixa via porta el nom del Fiscal Miguel Gutiérrez Carbonell. Compromís ha continuat intentant reparar aquesta injustícia per tal que, un home, un d'aquells herois de novel·la bèl·lica en lluita contra el franquisme i el nazisme, tinga per fi un carrer en la nostra ciutat com sí ha fet València al donar-li el nom d'una avinguda al barri de Montolivet, precisament allà on ara també tindrà una parada de metro amb el seu nom. Com també ha fet Oriola i Borriana.

Cartell publicitari de Pau Valls.